

ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA DE TORTOSA "Joan Lamote de Grignon"

Centre autoritzat pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya
Codi de centre: 43010244

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

setembre 2023

ÍNDEX

1. Dades del centre	2
2. Presentació	3
2.1 Justificació i finalitat	3
2.2 Marc normatiu	3
2.3 Elaboració i revisió.	4	
3. Caràcter propi del centre	5
3.1 Context històric	5
3.2 Tipologia de centre. Trets d'identitat	5
3.3 Conclusions	7
3.4 Missió, visió, valors	8
4. Projecte lingüístic	9
4.1 Presentació	9
4.2 Marc normatiu	9
4.3 Anàlisi del context	9
4.4 Objectius	10
4.5 Criteris metodològics i organitzatius	10
4.6 Comunicació interna i relació amb l'entorn	11
5. Estructura organitzativa	12
6. Prioritats i plantejaments educatius	13
6.1 Objectius generals del centre.	13
6.2 Indicadors	13
6.3 Programes educatius	15
6.4 Plantejaments formatius	18
6.5 Plantejaments i directrius metodològiques	21

C/ Enric d'Ossó, 16A (Casa de la Música)
43500 Tortosa
Tel. 687 136 763
e-mail: secretaria@temmt.cat

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

1. DADES DEL CENTRE

ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA DE TORTOSA “Joan Lamote de Grignon”

Adreça: C/ Enric d'Ossó, 16 A (Casa de la Música)

Telèfon: 687 136 763

Web: www.escolamunicipaldemusicadetortosa.cat

e-mail: secretaria@emmt.cat

Codi de centre: 43010244

2. PRESENTACIÓ

2.1. JUSTIFICACIÓ I FINALITAT

La Llei d'Educació de Catalunya 12/2009, del 10 de juliol, a l'article 90 estableix que els centres educatius disposen d'autonomia en els àmbits pedagògic, organitzatiu i de gestió de recursos humans i materials. El projecte educatiu és la màxima expressió de l'autonomia d'un centre; en recull la identitat, els objectius, l'estructura i n'orienta l'activitat amb la finalitat que l'alumnat assolixi les competències bàsiques i el màxim aprofitament educatiu.

El Decret 354/2021, de 14 de setembre, de les escoles que imparteixen ensenyaments no reglats de música i dansa, al seu article 16 estableix que cada centre ha de disposar d'un projecte educatiu.

Aquest projecte educatiu reflecteix el caràcter propi, els trets d'identitat, la missió, la visió, els valors, el tractament de les llengües i l'estructura organitzativa del nostre centre.

També recull els objectius generals que expressen les prioritats i els nostres plantejaments educatius, als quals donem resposta a través dels programes formatius que es desenvolupen al centre d'entre els que preveu l'article 4 del Decret 354/2021.

Aquest projecte pretén ser un instrument útil per facilitar i racionalitzar la gestió del nostre centre, amb la finalitat de:

- a) conformar una escola amb uns principis clars i diferenciadors
- b) aconseguir una major coordinació i unificació de criteris
- c) millorar la comunicació del centre
- d) plantejar una planificació que eviti la improvisació
- e) obrir-nos a l'entorn

En definitiva, dona resposta a tres aspectes bàsics de qualsevol projecte educatiu: qui som, què pretenem i com ens organitzem.

2.2. MARC NORMATIU

El marc normatiu de referència:

- *Llei d'Educació de Catalunya; Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació. Article 90.*
- *Decret 102/210, de 3 d'agost, d'autonomia de centres educatius. Article 5.*
- *Decret 354/2021, de 14 de setembre, de les escoles que imparteixen ensenyaments no reglats de música i dansa. Article 16.*

2.3. ELABORACIÓ I REVISIÓ

Aquest projecte educatiu s'ha elaborat a partir de la modificació del ja existent per tal d'adaptar-lo a una realitat educativa més actual i a l'empere del nou decret que regula les escoles de música.

Està previst que es revisi cada 4 anys, o abans si es creu necessari, i en aquesta revisió i, si escau, modificació i hi intervindrà una representació de tota la comunitat educativa a través del consell escolar.

És un projecte, per tant no és una cosa acabada i definitiva, sinó que es pot anar modificant en relació a noves necessitats o canvis en el context; ens hem d'anar transformant al ritme que marca la societat i, per a això, hem de crear estructures permeables al canvi perquè només així donarem resposta als protagonistes d'aquest servei públic: els ciutadans.

3. CARÀCTER PROPI DEL CENTRE

3.1. CONTEXT HISTÒRIC

Les bandes de música són una realitat cultural que fa molts anys que existeix a les nostres comarques. Cada banda sempre ha tingut associada una escola on s'educava musicalment els joves perquè poguessin entrar a formar part de la banda i que aquesta assolís un bon nivell. Aquestes escoles de música, però, la majoria de vegades no tenien entitat com a tals; existien d'una manera latent, a l'ombra de la banda. La majoria, no tenien la més mínima estructuració ni planificació.

L'Escola Municipal de Música de Tortosa va començar a caminar, molt probablement, al temps que la mateixa banda i han tingut vides paral·leles. Durant molts anys, va ser el lloc d'aprenentatge de la majoria de músics de Tortosa fins que, especialment les darreres dècades del segle passat, l'oferta es va diversificar.

En tot aquest temps, l'Escola Municipal de Música ha sofert molts daltabaixos que en alguna ocasió fins i tot han fet que quasi desaparegués. Als continuats canvis d'ubicació, calia afegir una carència total d'organització i un desinterès per part de la titularitat.

El curs 1995-1996, coincidint amb el trasllat de l'escola al Teatre Auditori Felip Pedrell, es va produir un canvi de rumb en la seva direcció i organització interna que li va donar certa coherència i planificació. Va deixar de ser "l'escola de la banda" (tot i seguir-hi vinculada) i va passar a ser un centre amb una entitat i finalitat pròpia.

Amb el trasllat el curs 2010-2011 a la nova seu de la Casa de la Música, es va continuar i potenciar aquesta línia de treball que s'ha traduït en un nombre estable d'alumnat matriculat (al voltant de 130 alumnes).

3.2. TIPOLOGIA DE CENTRE. TRETS D'IDENTITAT

L'Escola Municipal de Música de Tortosa "Joan Lamote de Grignon" (EMMT) és un centre de caràcter públic de titularitat municipal. Està adscrita a l'àrea d'Ensenyament de l'Ajuntament de Tortosa.

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

L'Ajuntament és qui es fa càrrec de les despeses de l'escola (professorat, material, neteja i manteniment de l'edifici, etc.). Els alumnes paguen una matrícula anual i unes mensualitats segons l'etapa formativa i les matèries en què estan matriculats. Es tracta d'uns preus públics, regulats per una ordenança municipal.

L'Escola Municipal de Música de Tortosa és un centre on s'imparteixen ensenyaments musicals de caràcter no reglat. Hi poden estudiar alumnes a partir dels 5 anys i sense límit d'edat. L'oferta educativa, com correspon a aquest ampli ventall d'edats, és diversificada i s'adapta als programes especificats a l'article 4 del Decret 354/2021: classes de Sensibilització i Iniciació a la música (programa relacionat amb el primer contacte amb la música), Formació bàsica (programa relacionat amb l'aprenentatge bàsic), Formació avançada (programa relacionat amb l'aprofundiment), i a més Formació d'adults.

Dins d'aquestes diverses opcions es potencia molt des d'un inici la pràctica instrumental en grup. A més, els alumnes d'un cert nivell poden passar a formar part de la Banda Municipal de Música.

Des del curs 2010-2011, després d'haver passat per diferents llocs, la seu de l'escola és la Casa de la Música, que a la vegada també és la seu de la Banda Municipal de Música i on també s'imparteixen classes de l'Aula de Músiques de la Terra.

L'edifici està situat al barri del Temple, un barri que els darrers anys ha experimentat un fort creixement, amb famílies amb nens en edat escolar la qual cosa fa que tinguem un considerable potencial d'alumnat al nostre voltant. El fet de tenir escoles de primària properes també facilita molt l'assistència d'aquest alumnat.

Pel que fa a l'àmbit geogràfic que cobreix l'escola quant a procedència del seu alumnat, aquest prové principalment, com és natural, de la mateixa ciutat de Tortosa però també hi ha un petit percentatge (al voltant d'un 10%) d'alumnes d'altres poblacions de la zona (especialment de Roquetes, però també Bitem, Aldover, Deltebre, etc.). Pel que fa als alumnes de Tortosa, una bona part són del barri del Temple (on està ubicada l'escola) però també comptem amb alumnes de totes les altres zones de la ciutat.

El català, com a llengua pròpia de Catalunya, és la que s'utilitza normalment com a llengua vehicle i d'aprenentatge de l'ensenyament musical. En el nostre cas, la majoria de les famílies del nostre alumnat és originària de la zona, així que el català també és la llengua que s'utilitza habitualment a l'àmbit familiar; tot i que ja des de fa uns anys estan venint a l'escola alumnes de famílies provinents de l'Europa de l'est i de Sud-Amèrica, aquest alumnat sol estar perfectament integrat i en tots els casos coneixen i utilitzen el català.

S'intenta posar especial èmfasi en l'ús correcte del català pel que fa a la terminologia específica musical, tant entre el professorat com amb l'alumnat, per tal d'adquirir la capacitat d'expressar-se correctament i amb fluïdesa en la pròpia llengua a l'hora de comunicar aspectes i fenòmens relacionats amb el fet musical. Però tot això no ha d'implicar que el repertori vocal utilitzat com a material per a l'aprenentatge hagi de ser exclusivament i necessàriament en català.

De la mateixa manera, el fet que l'escola sigui aconfessional no implica un rebuig total al repertori religiós i a les manifestacions musicals vinculades a la religió. D'una banda, el repertori religiós pot ocupar un lloc més entre els materials curriculars; de l'altra, festes d'arrel religiosa amb intensa presència musical, com poden ser Nadal o Santa Cecília, poden tenir un lloc important en la vida escolar.

3.3. CONCLUSIONS

A partir de tot el que acabem d'exposar, en podem extreure les següents conclusions:

Tot i que l'oferta educativa a Tortosa a nivell musical s'ha anat ampliat molt amb l'existència des de fa dècades d'un conservatori professional i més recentment de diversos centres privats, la nostra escola continua tenint uns trets específics i diferenciadors.

En primer lloc la vinculació a un fenomen musical molt important a les nostres terres com és la tradició de les bandes de música.

Tot i que a l'escola també s'imparteixen classes de piano i guitarra (que, de fet, tenen una gran demanda) el nostre tret identitari són els instruments de vent i percussió (a diferència d'altres centres més centrats per exemple en el cant o en instruments d'arrel). De la mateixa manera, tot i que a l'escola comptem amb un grup estable de guitarres i altres agrupacions esporàdiques de diferents instruments i combos, l'agrupació més important i la que té més presència a les actuacions que es fan al llarg de l'any és el conjunt instrumental (que es podria definir com la "banda" de l'escola).

A més, en l'actualitat la Banda Municipal de Música està passant per un molt bon moment. En els darrers anys ha anat duent a terme actuacions molt importants i destacades, i acostuma a oferir concerts molt diversos amb fusió de diversos estils i artistes, fet que l'està convertint en un referent musical per a l'alumnat de la nostra escola, que ha de continuar sent el planter més important de la banda.

Un altre tret identitari pel que fa a la nostra escola és la gran oferta educativa pel que fa a diferents edats i dedicacions.

Així, s'hi pot matricular alumnat a partir dels 5 anys i sense límit d'edat. De fet, els darrers anys hem tingut una gran demanda d'alumnat adult, que està al voltant del 20% del total de l'alumnat matriculat al centre. Acostuma a ser un alumnat molt divers, amb diferents inquietuds musicals a les quals intentem donar resposta des de l'escola.

3.4. MISSIÓ, VISIÓ, VALORS

MISSIÓ (qui som i què fem)

L'Escola Municipal de Música de Tortosa és una escola de música oberta a totes les edats i capacitats, vinculada amb l'entorn i on es consideren les agrupacions els eixos vertebradors dels programes educatius a fi que l'aprenentatge musical sigui pràctic i vivencial.

VISIÓ (què volem arribar a ser)

Volem donar resposta a la demanda social de música a través de la pràctica, amb una oferta àmplia i diversa per arribar a tots els sectors de població i als diferents interessos que puguin tenir. I això connectant amb la llarga tradició de participació en activitats musicals que caracteritza a la societat catalana (activitats en les quals, a les nostres terres, tenen un especial protagonisme les bandes de música).

VALORS (com ho volem aconseguir)

Pretenem un aprenentatge global que transmeti una sèrie de valors més enllà del propi fet musical. Considerem l'alumnat com el centre de l'activitat educativa i intentem potenciar valors com el treball en equip, el respecte, la disciplina, la sensibilitat, l'atenció a la diversitat, l'esforç, l'esperit d'autocrítica i la voluntat de superació.

4. PROJECTE LINGÜÍSTIC

4.1. PRESENTACIÓ

El projecte lingüístic de centre (en endavant PLC) és l'instrument que possibilita que els centres educatius organitzin i gestionin, d'acord amb la normativa vigent, determinats aspectes en referència a l'estat i a l'ús de les llengües al centre.

Partint de la reflexió interna, el PLC ha de contribuir a donar la resposta educativa més adequada i eficaç a les necessitats i característiques del centre.

També serveix per compartir amb la comunitat educativa els acords presos en relació a l'àmbit lingüístic.

El present PLC de l'Escola Municipal de Música de Tortosa recull els aspectes relatius a l'estat i ús de les llengües al nostre centre.

4.2. MARC NORMATIU

DECRET LLEI 6/2022, de 30 de maig, pel qual es fixen els criteris aplicables a l'elaboració, l'aprovació, la validació i la revisió dels projectes lingüístics dels centres educatius.

4.3. ANÀLISI DEL CONTEXT

Pel que fa al context sociolingüístic del centre és majoritàriament catalanoparlant. Més del 80% de l'alumnat té el català com a llengua materna. Pel que fa a la resta, tenen com a llengua d'ús familiar el castellà o, en molta menor mesura, altres llengües.

Actualment en els casos en què els progenitors són procedents d'altres països l'alumnat ja porta temps escolaritzat dintre dels ensenyaments de règim general i, per tant, ja té un domini notable de la llengua catalana quan comença els seus estudis al nostre centre.

Pel que fa al professorat, quasi la totalitat dels docents tenen el català com a llengua d'origen i només en un cas no té el català com a llengua materna però actualment (donat el temps que

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

porta residint aquí) és catalanoparlant. Per tant, el 100% del professorat pot comunicar-se, tant oralment com per escrit, en llengua catalana amb l'alumnat, les famílies i entre ells.

El professorat del centre ha acreditat estar en possessió del certificat de coneixements de llengua catalana de nivell C de la Junta Permanent de Català o equivalent.

4.4. OBJECTIUS

- a) Utilitzar correctament la llengua catalana, tant oralment com per escrit.
- b) Garantir que el català sigui la llengua vehicular en tots els àmbits del centre: educatiu, administratiu i de comunicació.
- c) Utilitzar la llengua catalana, així com altres llengües en funció dels coneixements de l'alumnat, per tal d'accedir a la informació en llibres o altres fonts (com ara internet).

4.5. CRITERIS METODOLÒGICS I ORGANITZATIUS

Com a centre d'ensenyament de règim especial de música, l'ensenyament de les llengües no és competència pròpia de l'Escola Municipal de Música de Tortosa. L'alumnat en edat escolar aprèn les llengües (català, castellà i llengua estrangera) en el seu centre de primària o secundària. Pel que fa a l'alumnat adult, se suposa que ja ha adquirit amb anterioritat aquests coneixements lingüístics. Per tant l'ús de les llengües al nostre centre és un ús educatiu, no curricular.

- El català és la llengua vehicular en tota l'activitat docent a l'EMMT. Tant les classes com les activitats complementàries es duen a terme en català.
- S'utilitzen altres llengües (castellà, anglès, francès i altres més esporàdicament) per exemple en el repertori de cançons que pot aparèixer als llibres de llenguatge musical que es canten, sempre que sigui possible, en l'idioma original.
- Alguns mètodes d'instrument estan editats en altres llengües. Aquest fet s'aprofita per treballar, sempre que el nivell de l'alumnat ho permet, un vocabulari musical que acostuma a ser molt específic i que probablement no es treballi en l'estudi de les llengües al seu centre d'ensenyament de règim general.
- S'utilitza bibliografia i altres fonts d'informació en diferents llengües, sempre que el nivell de l'alumnat ho permet.

4.6. COMUNICACIÓ INTERNA I RELACIÓ AMB L'ENTORN

El català és la llengua vehicular en tots el àmbits de relació de la comunitat educativa el centre: amb l'alumnat, amb les famílies, entre el professorat i amb l'administració, respectant en tot moment els drets lingüístics de totes les persones d'acord amb la legislació vigent.

Pel que fa a la llengua escrita, els comunicats, circulars, informes, certificats, formularis, etc. es redacten en català. La projecció de l'escola a través de la pàgina web i de les diverses xarxes socials es fa en català.

Pel que fa a la llengua oral, el professorat usa el català tant en la seva relació amb l'alumnat, com en les reunions de claustre i entrevistes amb les famílies. En aquest cas, si alguna família ho demana (en especial en el cas de nouvinguts) es pot canviar de llengua per tal que la informació arribi de forma més eficaç. El català però és la llengua d'ús normal en l'acollida de l'alumnat nouvingut.

5. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'Escola Municipal de Música, pel que fa a la seva estructura organitzativa, disposa dels òrgans de govern i participació en la gestió del centre que es detallen a continuació. Les NOFC del centre especificaran les funcions, atribucions i règim de funcionament de cadascun d'aquests òrgans.

Òrgans unipersonals

Director

Cap d'estudis

Secretari

Òrgans col·legiats

Consell Escolar

Claustre de professorat

Altres

Associació de mares i pares d'alumnes

6. PRIORITATS I PLANTEJAMENTS EDUCATIUS

6. 1. OBJECTIUS GENERALS DEL CENTRE

D'acord a l'article 2 del Decret 354/2021, de 14 de setembre, de les escoles que imparteixen ensenyaments no reglats de música i dansa, i en base al caràcter propi del centre s'estableixen els següents objectius generals que fonamenten i guien la proposta educativa de la nostra escola.

- a) Fomentar l'interès envers la música des de la infància i al llarg de la vida, i atendre l'àmplia demanda social de cultura artística en aquest àmbit connectada a la pràctica i al context social.
- b) Procurar una formació de qualitat que permeti a l'alumnat assolir les competències necessàries per a la pràctica individual i col·lectiva de la música, en funció dels seus interessos, capacitats i necessitats.
- c) Procurar una formació que permeti gaudir i comprendre la música en espais de percepció, creació i expressió artística.
- d) Detectar l'alumnat en qui s'ha despertat una vocació artística i vetllar per la seva preparació per a l'accés als estudis posteriors.
- e) Oferir una àmplia gamma d'ensenyaments entorn de l'activitat de la música que incorpori diferents estils i tècniques amb especial atenció al patrimoni artístic i cultural de Catalunya.
- f) Contribuir a la cohesió, la inclusió i la sensibilització social de l'entorn mitjançant l'accés de la ciutadania al fet musical.
- g) Vetllar per la conciliació d'aquests ensenyaments amb els de règim general, d'acord amb la normativa vigent.
- h) Oferir una educació integral de l'alumnat a través de les diferents expressions artístiques.
- i) Vetllar perquè la perspectiva de gènere en el món de la música estigui present en tots els nivells i activitats de formació.

Assumim aquests objectius que estableix el Decret com a propis i els ampliem amb d'altres adaptats a la realitat del nostre centre:

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

- a) Concebre l'aprenentatge musical com una activitat fonamentalment pràctica.
- b) Potenciar l'aprenentatge vivencial, significatiu i funcional.
- c) Oferir una formació gradual que permeti a l'alumnat assolir una base tècnica correcta i a desenvolupar una bona tècnica d'estudi.
- d) Afavorir en l'alumnat el desenvolupament de la creativitat.
- e) Incentivar el pensament autònom per tal de potenciar la capacitat d'aprenentatge al llarg de la vida.
- f) Potenciar el desenvolupament d'hàbits com puntualitat, escolta, respecte i tolerància, que facilitaran el treball en equip.
- g) Oferir un ampli ventall de dedicacions per fomentar la pràctica musical en diferents sectors de la població.
- h) Orientar l'alumnat amb talent i vocació especials.
- i) Fomentar el valor socialitzador de la música, potenciant la cooperativitat i el sentiment de pertinença al grup.
- j) Promoure la participació en les agrupacions instrumentals.
- k) Possibilitar la interpretació en públic, per convertir el fet musical en un acte comunicatiu i d'expressió.
- l) Afavorir l'aportació de nous músics a la Banda Municipal de Música.
- m) Projectar l'escola cap a l'exterior i afavorir que l'alumnat i el professorat s'enriqueixin amb noves experiències.
- n) Promoure col·laboracions amb altres entitats i equipaments culturals.
- o) Facilitar el coneixement d'expressions culturals diverses per tal d'entendre les diferències culturals com una eina integradora i transformadora.

6.2. INDICADORS

Els indicadors permeten copsar l'estat i l'evolució del centre en base a diferents paràmetres. Permeten fer-ne una avaluació a partir de la qual proposar canvis i millores.

Alguns dels indicadors que ens aporten informació en aquest sentit són:

- a) nombre d'alumnes matriculats als diferents programes
- b) nombre de baixes al llarg del curs segons els diferents programes
- c) mitjana d'anys al centre

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

- d) nombre d'alumnes que accedeix a grau professional
- e) nombre d'alumnes que passa a formar part de la banda
- f) nombre d'alumnes que passa a formar part d'altres formacions
- g) nombre d'actuacions
- h) nombre d'actuacions fora de l'escola
- i) nombre d'intercanvis o col·laboracions amb altres escoles, entitats o institucions

6.3. PROGRAMES EDUCATIUS

Els programes educatius de l'escola són itineraris formatius que donen resposta a diferents graus d'intensitat i dedicació per part de l'alumnat i contemplen interessos diversos, que van des de la presa de contacte fins a la preparació que requereix l'inici de la professionalització. Tots ells tenen per finalitat:

- a) Contribuir a l'aprofundiment i desenvolupament de la competència artística i cultural, de manera que s'afavoreixi, en la mesura del possible, la interdisciplinarietat artística.
- b) Crear les habilitats i les actituds que es necessiten per esdevenir una persona activa, sensible, reflexiva i crítica en el món de l'art, que construeixi espais per a la reflexió i la construcció del propi discurs.
- c) Desenvolupar les competències específiques de l'àmbit musical perquè les persones gaudeixin de l'art de forma compartida, no competitiva i prosocial, i aportin valors humans en els contextos socials en què estan imbricats.
- d) Contribuir al desenvolupament personal, integral i interpersonal.

D'entre els programes especificats a l'article 4 del Decret 354/2021 el nostre centre ofereix classes de Sensibilització i Iniciació a la música (programa relacionat amb el primer contacte amb la música), Formació bàsica (programa relacionat amb l'aprenentatge bàsic), Formació avançada (programa relacionat amb l'aprofundiment), i a més Formació d'adults.

Al currículum de centre es pot consultar la descripció de cada programa amb els objectius, continguts, competències associades, metodologies i criteris avaluatius, per matèries i per nivells.

Sensibilització i Iniciació

S'adreça a nens i nenes de 5 a 7 anys. En aquesta franja d'edat l'infant pot desenvolupar (amb una didàctica adequada a l'edat, basada en el joc, l'experiència directa i l'activitat) moltes capacitats cognitives que deixen una porta oberta al desenvolupament posterior d'habilitats. Apropem els elements musicals als nens i nenes de manera sensorial, ja que és amb els sentits

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

que a poc a poc interioritzem tot allò que acabarà convertint-se en aprenentatge. Com deia Aristòtil: *No hi ha res a la intel·ligència que abans no hagi estat als sentits.*

En aquesta etapa s'educa en l'escolta activa, la discriminació auditiva, la veu, el desenvolupament motriu, el sentit del ritme, l'atenció, la imaginació i les emocions (amb la utilització d'instruments adequats a aquestes edats).

Durant aquesta etapa l'Escola Municipal de Música acostua l'infant al món de la música d'una manera propera. Els nens i nenes viuen dins del centre l'experiència de la música en directe, l'estímul de veure i sentir altres nens tocant diferents instruments, interpretant en conjunt. Ells mateixos es convertiran en públic d'aquests i acabaran tocant junts en concerts i audicions.

Totes aquestes experiències, juntament amb la Roda d'instruments, els portaran al final d'aquest període a estar preparats per a triar un instrument i a començar a conèixer més racionalment els elements del codi musical.

Formació bàsica

S'adreça a alumnes d'edats compreses entre els 8 i els 12 anys (si bé aquest marge d'edat es pot endarrerir en el cas que l'alumne s'iniciï en l'estudi de la música partir dels 9 anys o més). A partir dels 8 anys, les capacitats motrius de l'alumnat estan a punt per desenvolupar les destreses instrumentals (si bé aquestes ja s'han pogut iniciar amb anterioritat).

En aquesta etapa, el llenguatge musical i la pràctica instrumental són els eixos de l'aprenentatge. També es potencia la participació en les diferents agrupacions instrumentals.

Si en els cursos de Sensibilització i Iniciació la premissa bàsica era la descoberta sensorial i psicomotriu dels elements bàsics de la música, en aquesta etapa plantejarem com a eix vertebrador la pràctica instrumental, amb la qual l'alumnat començarà a explorar l'univers sonor, tant en els seus aspectes cognitius com emotius.

Per fomentar aquesta doble vessant (cognitiva i emocional) considerem bàsic el treball en dos àmbits que aniran paral·lels a l'estudi de l'instrument:

- el llenguatge musical, entès com l'aprofundiment en els aspectes més cognitius o de codi (escriptura musical, recursos expressius, etc.)
- la pràctica instrumental en grup (ja sigui en petites formacions de cambra o en conjunt instrumental)

L'escola elabora propostes per a l'alumnat d'aquest nivell que globalitzen aquests tres aspectes (llenguatge - instrument - agrupació) i els hi donen sentit, com ara cursets, concerts, trobades, intercanvis, etc. a fi d'estimular l'experiència artística així com la relació amb els altres.

Formació avançada

Està adreçada a l'alumnat de 13 a 17 anys (es pot endarrerir, com en el cas de la Formació bàsica, en l'alumnat que s'ha iniciat en els estudis musicals a partir dels nou anys o més).

Durant aquesta etapa de formació s'afavoreix i es potencia la participació en les diferents agrupacions instrumentals de l'escola (a més, l'alumnat de vent i percussió d'aquesta etapa ja formen també part de la Banda Municipal de Música). No oblidem que en aquest període en que s'inicia l'adolescència pot tenir un paper molt important l'aspecte socialitzador de la música i, en aquest sentit, les agrupacions instrumentals ofereixen un espai de relació i d'integració.

La pràctica musical en aquest nivell, com en l'anterior, és una pràctica de compartir la música, de gaudir-la en grup. Per tant, creiem que les pedagogies instrumentals de grup, que tradicionalment sols s'utilitzaven amb els més petits, són molt vàlides en aquest període formatiu.

És bàsicament en aquesta etapa on complementem més la tradició clàssica (en llenguatge musical, repertori instrumental, harmonia, etc.) amb una visió més eclèctica a partir de les tendències sorgides al segle XX: jazz, música moderna, música de consum, etc.

És en aquesta franja d'edat on fins ara hem vingut constatant més abandonaments dels estudis musicals. És per això que, dins d'aquesta etapa, oferim la possibilitat de seguir dos itineraris: un primer itinerari amb, un programa de major aprofundiment (major dedicació horària i major nombre de matèries) per a aquell alumnat que es vol preparar per a accedir a uns estudis musicals més professionalitzadors; i un segon itinerari, dirigit a la majoria d'alumnes que no volen optar per la vessant professional però que estan interessats en aprofundir en la seva formació musical, amb una menor dedicació horària i centrat bàsicament en la pràctica instrumental.

Formació d'adults

Dirigida a l'alumnat de 18 anys en endavant. La formació en aquesta etapa és especialment personalitzada i podríem dir que gairebé es fa a mida per a cada cas, ja que, en aquesta franja d'edat, tant les inquietuds com la disponibilitat horària, etc. varien moltíssim. L'adult sol concebre la seva assistència a l'escola com un projecte de desenvolupament personal i per tant és important fer-lo participi en la presa de decisions sobre les activitats i l'itinerari a seguir, a fi de poder oferir un aprenentatge del tot funcional.

En aquest sentit, oferim classes tant a persones adultes que ja tenen coneixements musicals però volen aprofundir en algun aspecte concret, volen estudiar un nou instrument o simplement volen millorar el seu nivell instrumental; com també a persones que s'inicien en la pràctica musical a partir d'aquesta edat.

6.4. PLANTEJAMENTS FORMATIUS

Diversificació de l'oferta

La idea que una escola de música és un centre que s'ha de dedicar exclusivament a l'ensenyament "elemental" de la música és absolutament errònia i contraproductiva. Les Recomanacions 929 (1981) del Consell Europeu i la posterior del Consell de Ministres de la UE de novembre de 1986 insten els estats membres a fomentar el desenvolupament de les escoles de música per proporcionar un aprenentatge adequat als joves interessats, una formació contínua als adults i una atenció als alumnes que es vulguin incorporar als estudis professionals.

Els cicles formatius descrits en l'apartat anterior suposen una oferta diversificada ja que van dirigits a pràcticament totes les etapes de la vida i amb nivells de dedicació diferents, a fi de cobrir les necessitats d'aquells que busquen uns estudis professionalitzadors i dels que es volen apropar a la música a un nivell amateur.

Hem de tenir en compte que només un 1% de les persones que inicien estudis musicals acaben titulades en aquest camp. Per tant, creiem que és positiu dirigir esforços cap a l'altre 99% a fi que, un cop hagin abandonat els estudis musicals, almenys continuïn estimant i gaudint de la música, i no avorrint-la com passava amb anteriors plans d'estudis molt més exigents i restrictius, que consideraven a tots els alumnes com a futurs grans intèrprets, fomentant així el fracàs. Hem de transformar aquest fracàs en fruïció per l'art de la música.

L'educació musical que oferim també és diversa pel que fa al repertori utilitzat. Durant molts anys, a les escoles de música i als conservatoris (dels quals les primeres en copiaven el model) s'utilitzava tant sols un repertori basat en la música clàssica, considerat més culte. Afortunadament això ha canviat i a l'Escola Municipal de Música de Tortosa ja portem molts anys que, sense deixar de banda el repertori clàssic, utilitzem entre els nostres materials curriculars cançons de pop, estàndards de jazz, bandes sonores, etc. Aquest tipus de material (moltes vegades elaborat pels propis professors) s'ha vingut demostrant molt útil i efectiu.

Pràctica instrumental

L'aprenentatge d'un instrument és una activitat altament educativa ja que reuneix tres capacitats fonamentals de l'ésser humà: sentiment, pensament i moviment.

Tal com ja hem comentat, considerem l'aprenentatge d'un instrument com l'eix de la formació musical. No s'estudia música per poder tocar un instrument sinó que s'estudia un instrument per poder fer música.

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

Molts dels elements bàsics de la formació musical (que habitualment es treballen a la classe de llenguatge) es poden desenvolupar també, i fins i tot de manera més profitosa, amb un instrument a les mans. Per tant, no es pot retardar excessivament el primer contacte amb l'instrument a fi que el plaer del rendiment per al nen sigui a curt termini.

Pedagogia individual i pedagogia de grup

L'aprenentatge d'un instrument entre iguals (classe col·lectiva de 2-3 alumnes) presenta força avantatges respecte a la classe individual:

- a) De vegades el professor és un referent massa llunyà; els companys poden servir de model molt més proper per a l'aprenentatge i l'autoavaluació.
- b) L'educació és un procés social, i per tant, el grup resulta ser el mitjà més adequat per molts alumnes.
- c) El fet de pertànyer a un grup ja és un element de motivació.
- d) Facilita la formació d'un criteri musical, mitjançant la reflexió, discussió i argumentació.
- e) El treball en grup comporta el desenvolupament de valors socials com la col·laboració, el respecte, la tolerància, etc.
- f) Facilita l'adquisició d'habilitats musicals, com la justesa en el ritme i l'afinació, l'equilibri sonor, la creativitat a partir del diàleg, etc.

A pesar de tots aquests avantatges, no sempre és possible oferir classes col·lectives d'instrument, sobretot en aquells instruments més minoritaris i amb poc alumnat. Per tant, dins la nostra estructura acadèmica oferim la possibilitat dels dos tipus d'ensenyament a la classe d'instrument però prioritant, sempre que sigui possible, la classe col·lectiva.

Agrupacions instrumentals

En els antics plans d'estudis la pràctica musical col·lectiva només apareixia en els últims cursos de la carrera. Amb això es separava la música del seu significat social. Els nens i nenes són éssers socials que construeixen els seus propis coneixements en relació amb altres nens i adults que els envolten. Per tant l'aprenentatge musical no es pot considerar una activitat bàsicament individual.

A l'Escola Municipal de Música de Tortosa l'estudi d'un instrument va lligat a la participació en conjunts. Creiem que l'aprenentatge d'un instrument no resulta del tot significatiu si no està vinculat a la seva pràctica col·lectiva. Es per això que organitzem una gran diversitat d'*ensembles* per tal que hi pugui participar el major nombre d'alumnat.

Hi ha grups d'instruments homogenis, com un grup estable de guitarres i altres ocasionals (de flautes, de clarinets, saxos, etc.); grups de famílies d'instruments (grup de vent metall, de vent

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

fusta, de percussió); agrupacions amb diferents combinacions d'instruments (grups de cambra) i agrupacions que compten amb tots els instruments (conjunt instrumental). A més, l'alumnat amb un cert nivell pot passar a formar part de la Banda Municipal de Música.

L'existència de grups instrumentals facilita la comprensió de *per a què* s'estudia música, dóna sentit als estudis, ajuda a adquirir un concepte col·lectiu de l'estudi i la pràctica musical, fomenta el respecte pel altres, afavoreix l'esforç i el desig de superació, facilita la cohesió de tota la comunitat escolar, contribueix a projectar l'escola socialment i fer-la emergir com un agent cultural més de la població, i finalment constitueix un dels paràmetres que més clarament defineix la qualitat de les activitats que s'hi fan.

Obertura del centre a la comunitat

L'Escola Municipal de Música de Tortosa, a part de les activitats de caràcter intern, participa en activitats de caràcter cultural i social que es realitzen a la ciutat. Una escola municipal no pot mirar només cap a l'interior de l'aula i mantenir-se al marge de la realitat que l'envolta.

Creiem que aquesta faceta s'ha de potenciar i difondre més a fi que l'Escola Municipal de Música de Tortosa arribi a ser un senyal d'identitat de la població; això indicaria que és un centre viu i atent a la realitat local que l'envolta:

- a) Organitzar concerts en els quals l'alumnat projecti a la resta de la ciutadania (no tan sols a les famílies) les seves experiències musicals.
- b) Convertir els concerts de l'escola en esdeveniments culturals, que no siguin solament una activitat educativa.
- c) Participar en intercanvis i trobades amb d'altres escoles de música, establint vincles tant entre el professorat com entre l'alumnat.
- d) Promoure col·laboracions amb altres entitats i equipaments culturals.

D'aquesta forma, l'Escola Municipal de Música de Tortosa actuarà com un autèntic equipament cultural que donarà servei a tots els ciutadans i ciutadanes: els que hi aniran a estudiar i els que en podran gaudir com a públic. És una manera de retornar a la ciutadania l'esforç d'haver-la mantingut com a institució educativa. Una escola municipal de música no pot tancar les portes als ciutadans que no en són directament usuaris, ja que amb els impostos també contribueixen al seu sosteniment.

6.5. PLANTEJAMENTS I DIRECTRIUS METODOLÒGIQUES

El punt de mira han de ser tots els objectius generals citats anteriorment, ja que tenen en compte els elements bàsics i necessaris per garantir un aprenentatge global, integrador i rigorós.

La música és un llenguatge i, per tant, l'ensenyament musical ha de conjugar, des del principi, els dos pols bàsics la comunicació: la recepció i l'emissió; la comprensió i l'expressió. Cal que aquests dos pols bàsics s'interrelacionin; convé fugir de la visió que la matèria de llenguatge musical és el lloc idoni només per al coneixement, mentre que l'instrument s'aprèn dedicant-se exclusivament a l'emissió.

D'altra banda, hi ha uns altres dos eixos que també s'han de conjugar convenientment: sensibilització i destresa. L'adquisició d'una sèrie de capacitats o habilitats de caràcter tècnic i mecànic ha de formar part de la formació del músic, però aquest element més tècnic ha de complementar-se amb la sensibilització, imprescindible en un llenguatge artístic. Sobrevalorar un d'aquest dos elements i oblidar l'altre ens porta a greus mancances en l'aprenentatge.

Constructivisme i aprenentatge significatiu

La idea bàsica del constructivisme és que aprendre és construir el propi aprenentatge. S'aprèn en la mesura que es construeix; en cas contrari, es memoritza o es realitzen processos substitutoris, però no un veritable aprenentatge.

Les línies metodològiques del nostre sistema educatiu propugnen un tipus d'aprenentatge significatiu, és a dir, un aprenentatge que permeti conèixer, interpretar, utilitzar i valorar el fet musical. Un aprenentatge considerat com el conjunt dels processos de construcció del coneixement que hi intervenen:

- a) L'experiència prèvia i els esquemes prèviament construïts. Aquesta experiència s'adquireix tant a l'escola com per altres vies (la família, els amics, els mitjans de comunicació, etc.).
- b) La utilització d'aquests esquemes per interpretar els nous continguts.
- c) La relació concreta que s'estableix entre un nou contingut que es rep i els elements de què ja es disposava.
- d) La modificació que sofreixen els esquemes de coneixement des del moment en què s'estableix la relació entre el nou i el vell sistema conceptual. Aquesta modificació és constant al llarg del procés d'ensenyament-aprenentatge.
- e) L'aplicació d'aquests coneixements a nous continguts i a noves situacions.

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

Perquè tot aquest procés pugui tenir lloc és essencial posar en relació cada situació nova amb un model mental i els seus esquemes de coneixement. L'alumne dóna significat a allò nou en la mesura que estableix relacions amb allò que ja coneix. És important que els nous continguts i situacions es trobin a una distància òptima dels esquemes de coneixement previs a fi que l'alumne pugui establir relacions significatives.

Aprendre és construir. Però aquesta construcció no s'ha de fer en solitari. El professorat té un paper important en aquest procés, ha de fer el paper de l'ajut. Segons aquesta concepció, el professorat passa de ser "qui ensenya" a ser "qui facilita l'aprenentatge". Sota aquest plantejament el paper fonamental del professorat és ensenyar a l'alumnat habilitats transferibles i maneres de pensar a fi que aquests no el necessitin més. Canviar d'un entorn de dependència i passivitat a un altre d'autonomia, de creativitat i cooperació.

Atenció a la diversitat

L'atenció a la diversitat de l'alumnat també té la seva base en el constructivisme: cadascú construeix d'una manera diferent el seu coneixement.

Aquesta idea s'ha d'estendre a tota la docència que es porta a terme dins l'escola de música i no solament als ensenyaments individualitzats. Es tracta que cadascú pugui obtenir a l'aula el tipus d'ajut que més li pugui convenir a la seva forma de construir el seu aprenentatge. Això implica apartar-nos de les formes d'impartir docència en les quals el professorat explica i els alumnes escolten o anoten, i buscar activitats que es puguin desenvolupar en grups més petits i amb dinàmiques més flexibles. S'ha d'accentuar el paper del professorat com a impulsor i guia de l'aprenentatge de cada alumne, i s'ha d'insistir menys en el seu paper com transmissor dels coneixements.

Així, paral·lelament a una més gran col·lectivització de les matèries que tradicionalment s'han impartit de forma individual (com per exemple l'instrument), hi ha d'haver una major individualització de les que s'han vingut impartint de manera col·lectiva.

Aprenentatge funcional

Hem parlat sobre l'aprenentatge significatiu. Si una relació adequada del que s'està fent i el que l'alumne ha fet anteriorment s'anomena significativitat, la relació igualment adequada i necessària del que està fent en el moment present i el que haurà de fer o podrà fer en el futur rep el nom de funcionalitat.

Per tant, tan necessari és realitzar un aprenentatge significatiu com funcional: l'alumne ha de ser capaç de captar que allò que està aprenent en aquell moment té possibles aplicacions futures, que no aprèn només per aprendre.

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

D'aquesta funcionalitat en sorgirà un component important de motivació per a l'alumnat, un component de motivació que, juntament amb altres, li fomenti un estat de predisposició per a l'aprenentatge.

Creativitat

S'acostuma a definir la creativitat com "l'habilitat que posseïm les persones, manifestada en cadascú en àmbits i graus diferents, per resoldre situacions de manera competent i original".

La creativitat ha de guiar l'activitat pedagògica i ha d'estar present en totes les matèries o activitats que l'alumne faci a l'escola. Els docents han d'estimular i educar les capacitats creatives l'alumnat però el professorat també han de tenir una actitud creativa a l'aula: qualsevol pregunta o qualsevol error en la realització d'un exercici per part d'un alumne poden donar peu al professor a enriquir de forma creativa i constructiva les activitats previstes a l'aula.

La improvisació és una de les activitats d'aprenentatge en què és més factible treballar la capacitat creativa musical. És a més una activitat didàctica molt completa ja que exigeix la participació de la oïda interna, el coneixement d'estructures harmòniques i rítmiques, l'ús de criteris estètics i la seva execució immediata en l'instrument. El fet que sigui una activitat que porti implícits tants elements, l'ha fet percebre molts cops com una cosa allunyada, molt complexa i complicada. És necessari que l'alumnat prengui contacte amb la improvisació des de ben aviat, d'una forma molt bàsica i senzilla, evitant així possibles pors posteriors i bloquejos davant aquesta activitat, i donant via lliure a la seva expressivitat.

Coeducació, pluralisme i educació per a la diversitat

L'escola ha de vetllar per l'eliminació de totes les formes de discriminació per raó de sexe o de gènere en el terreny musical i aquests valors han de ser transmesos a l'alumnat a fi d'incidir en la seva formació integral.

Treballant en aquesta direcció, l'escola ha de tenir cura d'aspectes com els següents: l'eliminació de qualsevol tipus de discriminació entre nois i noies en totes les activitats que es realitzin al centre; la utilització d'un llenguatge no sexista, tant per part del professorat com dels materials curriculars utilitzats.

L'escola ha d'educar el seu alumnat en el pluralisme i en els valors democràtics, i de manera especial en les aplicacions que això té al món musical: l'acceptació de la pluralitat d'opcions i de cultures musicals que conviuen en el nostre entorn, apartant-nos d'un pensament hegemònic i d'una jerarquització. D'aquest pluralisme en derivarà la tolerància que ha de ser el marc general en que s'ha de desenvolupar primer la tasca educativa i posteriorment l'exercici professional de la música.

C/ Enric d'Ossó, 16A (Casa de la Música)
43500 Tortosa
Tel. 687 136 763
e-mail: secretaria@temmt.cat

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

L'escola també ha d'educar en una varietat d'activitats musicals que no estiguin jerarquitzades, amb l'objectiu de desenvolupar en l'alumnat una gran diversitat de formes de relació amb la música que són considerades igualment vàlides (creació, interpretació, improvisació, audició, etc.).

Així mateix, l'educació musical ha de comprendre tant el coneixement del major nombre possible d'estils musicals com també la utilització del major nombre possible d'aquests, sense establir categories de qualitat entre uns i altres. En aquest sentit, el professorat ha de tenir en compte no establir prioritzacions entre músiques diverses.